

Goede vrijdag...

Eigenlijk een hele gekke naam. Om te koppelen aan een sterfdag. Als je er goed over nadenkt: **waarom noemen we deze dag goed?** Waarom is **sterven** in het christendom nodig en dus zelfs goed. En niet alleen sterven. De manier waarop... lijden, vernedering, kruisiging.

Het doel is om rijker inzicht te krijgen vanuit de bijbel in Goede Vrijdag.

Doen we vanuit het bijbelboek Leviticus.

Leviticus is het bijbelboek met regels voor de levieten. In het Hebreeuws heeft het de naam van het eerste woord: Vayikra= hij (God) riep.

Context Leviticus:

- Gaat over de aanwezigheid van God.
- Zonder Gods aanwezigheid en stem gaat het slecht met het volk (verhaal gouden kalf)

En concreter kijken we naar het meest heilige feest van de Joodse feesten: Yom Kippur of Grote Verzoendag. En wat dat met Goede vrijdag te maken heeft. Het staat midden in Leviticus in hoofdstuk 16 (midden = belangrijk)

Woord voor **Feest = Mikrah** kun je ook wel vertalen als '**oefening**' of '**repetitie**'.

De feesten van Israël waren als een repetitie of een oefening voor iets wat nog zou komen.

Houd dat in gedachten!

Steeds vooruitwijzen naar Goede Vrijdag vanuit Grote verzoendag.

- 10 dagen na Rosh Hashannah (nieuw jaar).
- Tijd van bezinning.

Laten we eerst een samenvatting lezen van wat er gebeurt met Grote Verzoendag.

[v30-34]

Maar hoe ging het... we beginnen aan het begin van het hoofdstuk.

[Lees de eerste verzen]

- Verkeerd vuur leidde tot hun dood. Voorschriften van God doen ertoe als het gaat om Zijn aanwezigheid.
- Wel heftig ook voor Mozes: zijn neefjes... met hem op de berg geweest bij de sluiting van het verbond...
- Let ook op het voorhangsel... die zien we in het verhaal van Goede Vrijdag ook nog terug...

Maar we gaan ons even een voorstelling proberen te maken van het geheel.

Grote verzoendag was anders dan alle andere offerrituelen. Het was de jaarlijkse ‘resetknop’ voor de tempel. De ontmoetingsplek met God moest weer gezuiverd worden.

Het opmerkelijkst is het feit dat we hier te maken hebben met twee bokken. Eentje als offer voor de HEER eentje voor Azazel. Gaan we ontrafelen.

De Plaats

De plaats doet ertoe. Grote Verzoendag vond plaats in de tabernakel, en later de tempel.

Zo zag die **tabernakel** er ongeveer uit. Het is een grote **terugverwijzing naar de Hof van Eden en een afspiegeling naar wat de Hebreeënbrieff ‘het hemels heiligdom noemt’ (Heb. 8 :5-6)**. De plek waar God en mensen samen waren en samen zullen zijn.

Dat is immers het verhaal van de bijbel: de bijbel gaat over dat we bedoeld zijn om bij God te leven. Daar is volheid van vreugde. Geen pijn, geen dood, geen verdriet, geen schuld en geen schaamte.

Zonde heeft dat perfecte plaatje kapot gemaakt. En daar merken we elke dag de consequenties van. Wij wilden God zijn. En dat duldt God niet.

Maar zijn intenties zijn altijd die geweest: Wij als zijn beelddragers...

De Tabernakel gaat over het herstel van dat plan: God en wij in een perfect paradijs.

Johannes zou later ook naar de tabernakel verwijzen als hij de geboorte van Jezus aankondigt: God onder de mensen. Dat is het grote verhaal van de bijbel. Alles met Grote Verzoendag heeft te maken met die plek: **God bij de mensen en wij in vrede bij God: dat was de bedoeling en dat wordt hersteld.**

De Bijbel gaat over jouw en mijn pijn, eenzaamheid, onvervulde verlangens die in de aanwezigheid van God vervuld worden...

En hier ging het scenario verder.

Dat begon met een **wasritueel**. Wat verdacht veel lijkt op ons dopen.

- En daar heb je de eerste parallel met Jezus, die ook gedoopt werd voordat zijn bediening op aarde en zijn verzoeningswerk begon.

Priester reinigde zichzelf. En daarna ging hij de tent in.

In het heilige, met de **toonbrodentafel en de kandelaar**. Brood en Licht... Ook weer vervuld in Jezus die zegt dat hij het Brood van het Leven en het Licht van de wereld is... voel je hem? Grote Verzoendag is een repetitie...

DE PLAATS DOET ER DUS OOK TOE! Plaatjes, weet je nog?

Later vond dit tafereel in **de tempel** plaats.

Deze werd een paar jaar voor Jezus geboren werd herbouwd met ongeveer **2,3 miljoen stenen. 18.000 mensen werkten er tientallen jaren. En daar op de tempelberg met de feesten konden naar schatting ruim 200.000 mensen samenkomen.** Dus je moet je voorstellen dat op de Grote Verzoendag, de dag dat je als volk van God gezuiverd wordt en je daar bent met duizenden mensen dat dat een ongekende ervaring was.

Er zit waarde in dit soort rituelen en plekken.

Ze moeten je naar het Paradijs doen verlangen. Het is niet alleen een terugverwijzing naar de tuin van Eden, maar ook naar de stad van God. Waar God opnieuw onder de mensen wil wonen. De aanwezigheid van God in al z'n volheid.

Kunnen wij van leren...

Ceremonies, beelden, uitspreken, routines. Niet alleen gevoel en van piek naar piek op een conferentie maar gewoon bezinning en rituelen inbouwen.

Vorbereiding

De ceremonie hield vervolgens in dat de hogepriester offers moest brengen voor hemzelf en zijn familie zodat hij gereinigd is en dan vervolgens namens het volk kan gaan handelen. **Leiders in de gemeente hebben dus ook naar zichzelf te kijken!**

Deel 1

En vervolgens slacht hij één van de twee bokken.

Het bloed werd vervolgens volgens regels gesprenkeld en aangebracht met name op de attributen in de tempel. Die werden weer gereinigd. Het idee was dit: mensen deden offers voor hun bewuste zonden, maar simpelweg ons menszijn in een gebroken wereld maakt dat we ook onbewust zonde meedragen. Het zit diep in ons zijn.

Laat ook zien dat het niet alleen om onze bewuste zonden gaat, maar in algemeenheid om de afstand tussen God en mens. Want het bloed wordt toegepast op alle attributen in de tempel. Niet eens op mensen... Het maakt de mensen niet rein, het reinigt de heilige plek van de aanwezigheid van de mens.

We leven na de zondeval en voor de terugkomst van Jezus in een fase in de geschiedenis dat wat we doen nooit genoeg is. Maar God voorziet in een uitweg! Hoe mooi is dat ook voor ons als we worstelen met de vraag of we er wel toe doen! We doen er zoveel toe dat

God laat zijn grootheid laat zien in een ritueel dat meer is dan een ritueel... en wij doen helemaal niets. Het wordt voor ons gedaan.

Let op dat aanbrengen. Het was op de een of andere manier het plaatje wat God ons geeft. Als je bloed op iets aanbrengt, wordt het gereinigd. Want bloed heeft levenskracht... **Als er geen bloed wordt uitgegoten, vindt er geen vergeving plaats** (Lev. 17:11; Hebr. 9:22)

Deel 2

En dan komt Deel 2 van Grote Verzoendag... [beschrijf]

Het zou mooi zijn als we een geit hadden om dit te laten zien...

Volgens Joodse overleveringen was er een traditie, dit vind je niet in de Bijbel maar wel in Joodse commentaren, een traditie dat nadat de hogepriester zijn handen op de bok had gelegd er een **ROOD KOORD** om de kop van de bok werd gelegd. En het rode koord zou op de kop van de bok worden gelegd als symbool van de schuld en zonde van het volk.

Nogmaals: **beelden, plaatjes metaforen!** En dus symboliseerde dit rode koord het bloed van het volk. Jouw bloed dat moest vloeien werd niet vergoten maar werd vergoten door die andere geitenbok en jouw zonde en schuld werden door deze bok de woestijn in gedragen.

De traditie zegt dan dat het rode koord gelegd werd op een poort op weg naar de tempel of op het altaar waar iedereen het kon zien. En in de loop van het daarop volgende jaar werd het rode koord **op wonderbaarlijke manier wit!** Dit idee vind je niet terug in de Bijbel... of misschien toch wel?

Jesaja 1: 'al zijn je zonden rood als scharlaken, bloedrood, ze zullen worden als witte sneeuw!

Het is alsof God heel beeldend, heel duidelijk wil zeggen: Je zonden zijn vergeven, ik reken je je zonden niet langer aan. Zou het kunnen zijn, dat dit rode koord om het hoofd van de geit een plaatje is van iets anders?

Kijk even met mij mee naar **Johannes 19**. Dit gaat over de laatste uren van Jezus, Hij is gearresteerd, naar Pilatus gebracht en dan lezen we dit: Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doornen, zetten die op zijn hoofd. (19:1) Nu een doornenkroon op je hoofd, als het de huid zou doorboren, ervan uitgaande dat het scherp was, zou er een ring rond de bovenkant van je hoofd ontstaan. In welke kleur? Rood!

De les

Wat Grote Verzoendag ons leert is dat het Gods intentie is om in Zijn nabijheid te zijn. Altijd weer. Dat is het verhaal van de Bijbel. Maar dat die nabijheid van God ook heilig is!

En God geen zonde of sporen van zonde om zich heen duldt. Maar dat Hij voorziet in de route om te herstellen! Via twee geiten

1. De geslachte geit → Verzoenen

2. De weggestuurde geit → Verdwijnen

Door die twee bokken een heel duidelijk onderscheid.

Jonathan Sachs: zonde heeft twee kanten: een persoonlijke en een publieke kant.

Vergeving / Verzoening (persoonlijk) haalt de schaamte (publiek) nog niet weg. Daarom ook een symbool om het volk van schaamte te ontdoen: de zondebok die de woestijn in wordt gestuurd... de zonde is vergeten. Schaamte is voorbij.

Zie je het plaatje?

En het moet je inmiddels al wel duidelijk zijn geworden dat Yom Kippur de repetitie van Goede Vrijdag is...

- Doornenkroon vs. rode koord
- Barabas vs. de zondebok
- Bloed als verzoening

De Hebreeënbrief laat dit duidelijk zien.

- Hebr. 9:11-12

*Christus daarentegen is aangetreden als hogepriester van al het goede dat ons is toebedacht: Hij is door een indrukwekkender en volmaakter tent – die niet door mensenhanden gemaakt is en niet behoort tot onze schepping – **voor eens en altijd** het hemelse heiligdom binnengegaan, en dan niet met bloed van bokken en jonge stieren maar met zijn eigen bloed. Zo heeft Hij een eeuwige verlossing verworven.*

Jezus' offer was de grote finale van dit jaarlijkse ritueel.

Eens en voorgoed. Voorgoede vrijdag.

De Misjna, een Joodse bron uit de eerste eeuw, niet van christelijke makelij, maar door rabbijnen samengesteld die Jezus als Messias afwezen. **Deze Misjna vertelt dat 40 jaar voor de vernietiging van de tempel het koord niet meer wit werd, maar rood bleef.**

De tempel werd door de Romeinse generaal Titus in het jaar 70 met de grond gelijk gemaakt. 70 min 40... Dat brengt ons ergens rond het jaar 30, toen het koord zijn kleurtrucje stopte. Joodse rabbijnen, die Jezus niet als Messias erkenden, schreven dat het Joodse offersysteem rond het jaar 30 plotseling niet meer werkte! Hoe kan dat?

I rest my case. Eenmaal voor altijd.

Zelfs de Hebreeënbrief lijkt te refereren aan het twee stappenplan van Grote Verzoendag.

Ik zal hun wandaden vergeven en aan hun zonden zal Ik niet meer denken.

Heb. 8:12

Het ene ritueel gaat over dat er verzoening heeft plaatsgehad.

1. Dat onze zonden verzoend zijn, er is mee gedeald. De straf is uitgezeten, al merken wij er niets van. Van Schuld Bevrijd
2. En dan dit: de zonden worden de stad uit gedragen. Niet meer zichtbaar. Uit het zicht. Van Schaamte Bevrijd.

Misschien zit je hier en draag je ook zware lasten.

Misschien klaagt de duivel je soms aan over dat wat mis ging in je leven. Zeg hem dan... de geit heeft de stad verlaten...

Misschien zijn er dingen die God op afstand zetten in je leven. dat... terwijl God je uit nodigt; laat die gedachte los, laat hem of haar vrij.

Door Grote Verzoendag en Voorgoede Vrijdag klinkt het karakter van God zelf, die hij in een plaatje van twee geiten met je meegeeft:

- Verlossing en vrijheid
- Verzoend en Verdwenen,
- Vergeven en Vergeten

Eenmaal voor altijd!

Het schept de ruimte voor God om weer bij mensen te wonen. Bij jou te wonen. En jij bij Hem.

En weet je wat zo mooi is: alle tekenen van Grote Verzoendag zijn uiterlijke tekenen.

Jezus gaf ons het avondmaal om precies ditzelfde te gedenken. Maar het hoeft niet meer aan de buitenkant te blijven.

Brood en wijn eten en drinken we. We maken het zo deel van jezelf. Alsof het ons van binnen wil reinigen. En misschien is dat wel een voorafbeelding van de Geest die ook in ons wil komen wonen...

Hoe dan ook.

We verkondigen door het avondmaal de dood van Jezus. Dit gebroken lichaam. Zijn Bloed. Het was Eenmaal voor altijd. Geen afstand meer. En twijfel je of dat ook voor jou geldt? Weet dan: de geit heeft de stad verlaten.

Laten we bidden...